Bewustwording over nieuwe vorm van seksueel misbruik

Sugar daddy: Zoet of zuur?

Een nieuwe trend van seksueel misbruik wordt door de Arubaanse Commissie Abuso di Mucha dermate serieus genoeg genomen, dat er onlangs een projectvoorstel is ingediend om de maatschappelijke bewustwording van dit fenomeen te bevorderen. Het gaat om oudere mannen (en vrouwen) die een seksuele relatie hebben met jonge tieners, in ruil voor geld, cadeautjes, aandacht of goede cijfers op school. Hoewel er nog nauwelijks registratie is, zijn er signalen uit het werkveld dat het verschijnsel misschien wel op grotere schaal voorkomt dan men denkt. Een gebrek aan aandacht is voor veel jongeren reden om een dergelijke relatie aan te gaan. De seks nemen ze op de koop toe.

door Hellen van der Wal

"Het fenomeen sugar daddy en sugar mommy is sinds enkele jaren een trend", aldus Madeline Doulabi-Ridderstap, directeur van Telefon pa Hubentud en lid van de commissie Abuso di Mucha. "De EPB's (scholen voor lager voortgezet onderwijs) in San Nicolas en Santa Cruz organiseren al drie jaar de zogenaamde 'sexcarousels', een groot voorlichtingsevenement voor de eerste- en tweedejaars studenten en daar kwam het fenomeen naar voren. Eén van de leraren, Roland Tromp, die jarenlang maatschappelijk werker was bij de Directie Sociale Zaken en toentertijd als counselor werkte bij de EPB, heeft het fenomeen voor het eerst geconstateerd en de term voor het eerst gebruikt. We zagen ook dat er een toename was van tienerzwangerschappen en abortussen op scholen, en van meisjes die een dergelijke relatie tegen de zin van hun partner wilden beëindigen en dan werden gestalkt. Zo zijn de gevallen naar buiten gekomen. Voor ons was het een reden om in de maatschappij aandacht te gaan vragen voor dit verschijnsel en om met een bewustwordingsproject te komen."

De Kameroense film Sugar Daddy van David Moktoi gaat over een 55-jarige rokkenjager met een voorkeur voor jonge meisjes. Als hij op een avond met zijn vrouw tv zit te kijken, krijgt hij de schrik van zijn leven als hij een van die meisjes in een televisieprogramma ziet, over mensen met hiv.

UIT HET NIETS

Stagiaire Silvia Jongeling, werkzaam bij Telefon pa Hubentud, heeft samen met drie andere stagiaires van Kinderhuis Imeldahof het projectvoorstel voor de Commissie Abuso di Mucha opgezet. Zij zullen het project vanaf volgend jaar, als de financiering rond is, samen met Telefon pa Hubentud uitvoeren.

Silvia vertelt: "Het is een trend waar je steeds meer van hoort: op scholen, binnen de sociale hulpverlening en ook via de kindertelefoon. Het moeilijke van het project is dat er – behalve de signalen – nog helemaal niets aan documentatie of registratie beschikbaar is. Bij het onderzoek en het projectvoorstel moesten we vanuit het niets beginnen. Uiteindelijk is gekozen voor een bewustwordingsproject voor verschillende doelgroepen. In de eerste plaats zijn dat de tieners zelf. Zij moeten bewust worden gemaakt van het feit dat het verschijnsel sugar daddy of sugar mommy een vorm van seksueel misbruik betreft. Dat ze helemaal niet speciaal zijn, zoals hun sugar daddy hen wil wijsmaken, maar dat ze gewoon worden gebruikt. De sugar daddy's moet duidelijk worden gemaakt dat ze een strafbaar feit plegen, dat het hebben van seksuele relaties met jongeren van zestien jaar of jonger gewoon strafbaar is. Ook moeten de ouders bewust worden gemaakt dat ze achterdochtig moeten worden als ze een oudere man met hun jonge dochter zien, dat het niet pluis kan zijn en waar ze heen kunnen met dit probleem: de politie of de sociale dienst. En de leerkrachten zijn een aparte doelgroep, want we willen graag dat zij erover praten op school. Dat moet allemaal met één project gebeuren en dat is niet mis. Dus het eerste doel is dat iedereen bekend wordt met het fenomeen. Niet iedereen is bekend met het woord: de oudere man die omgaat met een jong meisje wordt ook niet altijd herkend als een sugar daddy."

SPECIAAL

Sugar daddy's zijn lang niet altijd onbekende mannen. Het kunnen huisvrienden van de ouders zijn, personen waarvan het absoluut niet wordt verwacht, maar er zijn ook diverse gevallen bekend van leerkrachten die een dergelijke relatie met jonge leerlingen heeft.

Jeanine Tromp, welzijnswerker werkzaam bij Telefon Pa Hubentud: "Wij hebben naar aanleiding van de verschillende telefoontjes naar Telefon pa Hubentud over dit onderwerp al diverse artikelen in de krant geplaatst. En sindsdien merk je dat het meer bekend wordt. Het gaat om een oudere man of vrouw die een relatie heeft met een minderjarige, eigenlijk onder de zestien jaar. Er is een groot leeftijdsverschil, de volwassenen zijn meestal ouder dan 35 of 40 jaar. Kenmerk is dat de machtspositie en de manipulatie een rol spelen. Er is geen sprake van een gelijkwaardige relatie. De jongere krijgt geld, cadeautjes, telefoonkaarten en veel aandacht en in ruil daarvoor moeten ze met de volwassene naar bed, een seksuele relatie hebben. Uit de informatie die wij inmiddels hebben blijkt dat de jongeren het leuk vinden om die aandacht te krijgen. Thuis is er niemand, of ze komen uit een onvolledig gezin, hebben geen vader en dan vinden ze het fijn dat ze zoveel aandacht krijgen van een oudere man."

"En ze voelen zich speciaal", vult Silvia aan. "Die mannen weten het goed te brengen. Ze vertellen de meisjes dat ze heel speciaal zijn en de enige, terwijl ze misschien getrouwd zijn en er nog wel zo'n meisje op na kunnen houden. Want je hoort ook dat de meisjes er niet over mogen praten en de relatie voor iedereen geheim moeten houden. Ze spreken af op plekken waar niemand ze ziet."

'KINDERACHTIG'

Jeanine: "Er zijn ook gevallen bekend dat de moeder het weet, maar dat die het toestaat, omdat de man geld geeft en het meisje zo kan bijdragen aan de huishoudelijke kosten en bijvoorbeeld de huur betaalt. Ze vinden het dan wel prima. Ongelooflijk. Zo is er bij ons een geval bekend van een meisje van 12 met een man van 33. De moeder wist ervan, maar ze laat het toe. Een ander geval betreft een tienermeisje dat een relatie heeft met een twintig jaar oudere leerkracht. Hij woont alleen en ze is verliefd op hem. Ze wordt heel erg verwend, ook op school, en ze krijgt geld om haar vriendinnen te trakteren. Toch belde ze 131, omdat niemand van de relatie mocht weten en ze erover wilde praten. Ze had haar twijfels of het allemaal wel goed was. Ze had ook een relatie met een jongen van 21. Maar die wist seksueel niet wat die oudere man wist en kon haar niet bevredigen. Daarom ook wilde ze de relatie niet beëindigen."

Madeline Doulabi bevestigt dat dit een belangrijk aspect is. "Meisjes vinden de jongens van hun eigen leeftijd te kinderachtig. Ze vertellen alles door aan hun vrienden en ze zijn seksueel te onervaren, in die zin dat ze de meisjes zich niet zo kunnen laten voelen als die oudere, ervaren mannen. Die oudere mannen weten precies wat ze moeten doen. Een meisje vertelde ons dat ze met haar jongere vriend sliep, maar daar niets bij voelde en dat ze daarom toch telkens weer naar haar oudere vriend ging: formidabele seks en ook nog een goed cijfer op school, want het was een van haar leraren. Veel van de meisjes beseffen niet dat ze worden gebruikt. Ze voelen zich er prima bij. Ze hebben nooit geleerd dat dit niet hoort en dat dit niet hoeft. En dat is ook weer het moeilijke van het project: ze weten niet dat het fout is, ze vinden het leuk en ze willen het zelf, dus hoe moeten we hen stoppen? Toch komt het wel voor dat de meisjes worden gedwongen. Vooral met leerkrachten is dat zo. Dan worden ze gechanteerd: als je vanavond niet bij mij komt, dan krijg je geen goed cijfer. Volgens mij rollen de jongeren gemakkelijk in een dergelijke relatie, maar daarna kunnen ze niet meer terug."

De ervaring is dat er op een bepaald moment toch een lichtje gaat branden, volgens Silvia. "Ze realiseren zich dat ze er tegen niemand iets over mogen zeggen, dat ze nooit ergens samen naar toe gaan... En dan beginnen ze zich af te vragen: waarom dan? Dat is misschien een mogelijkheid om de tieners te bereiken, om ze in te laten zien dat het niet goed is. En de ouders: die denken dat hun kinderen risico's lopen met leeftijdgenootjes en dat ze veilig zijn bij volwassenen. Maar dat hoeft helemaal niet het geval te zijn. Een sugar daddy kan iedereen zijn. Het is echt niet een 'oude viezerik', het zijn vaak de mensen waar je het niet van verwacht, die dichtbij het gezin staan en die vaak een goed contact hebben met de ouders. Ook daardoor beseffen de jongeren vaak niet dat het niet goed is.

Ook al willen ze het zelf, het is toch een vorm van seksueel misbruik. Ze willen geen aangifte doen, anders houden de cadeautjes op. Sugar daddy klinkt niet onaardig, maar het staat voor een strafbaar feit. Geen gelijkwaardige partners, machtsmisbruik en manipulatie. Laatst in de krant, een man met een meisje van vijftien dat zwanger was geraakt. En dan zegt hij dat hij niet wist dat ze maar vijftien jaar was en hij komt er vanaf met een kleine boete."

Een sugar daddy kan iedereen zijn. Het is echt niet alleen een 'oude viezerik'

Waarom doen die mannen het? Jeanine Tromp: "Het gaat om macht hebben over iemand, behoefte aan een 'tweede jeugd', of misschien zijn ze vroeger zelf wel misbruikt. De meisjes zijn jong en puur en ze kunnen doen wat ze willen. Het gaat dus puur om de seks en manipulatie, om de macht. He t komt overigens voor in alle lagen van de bevolking, want het heeft ook te maken met een gebrek aan aandacht. Daar moeten de ouders alert op zijn: krijgen de kinderen het niet thuis, dan krijgen ze het wel ergens anders."

NIEUWSGIERIG

Voor Silvia Jongeling past het project goed binnen haar stage bij Telefon pa Hubentud en ze is blij dat deze organisatie de uitvoering van het project heeft overgenomen. "Het is ook praktisch. Jeanine en ik zitten allebei hier en hier is ook de meeste informatie beschikbaar. We willen met het project eerst de gemeenschap nieuwsgierig maken, bijvoorbeeld met posters met een pakkende tekst. Zodat mensen zich gaan afvragen wat die posters betekenen. En dan daarna met een overdonderende campagne."

Silvia zou het liefst al direct aan de slag gaan met de campagne. "Ik vind het voorjaar te laat: ze moeten nu gestopt worden! Ik vind het altijd moeilijk om zo lang te moeten wachten. Het fenomeen begint nu de kop op te steken, je moet het ook meteen aanpakken. Ik vind het frustrerend dat er nog niets aan wordt gedaan en dat zelfs moeders het toelaten. Ik kan er gewoon met mijn verstand niet bij."

Dat deze trends worden gesignaleerd en aangepakt is een belangrijke doelstelling van de verschillende organisaties die zich hebben verenigd in de commissie Abuso di Mucha.

Madeline Doulabi-Ridderstap: "In de commissie zitten de Directie Sociale Zaken, de Fundacion Respetami, het KIA, de Sociaal Psychiatrische Dienst, de Voogdijraad, Kinderhuis Imeldahof, Telefon pa Hubentud en de Fundacion Guia Mi. Het is een actiegroep van organisaties die op vrijwillige basis bij elkaar komen. We proberen seksualiteit en kindermishandeling als module en lesprogramma's op school te krijgen, want er is een grote behoefte aan. Dat merken we ook aan alle trends die wij via schoolbezoeken en gesprekken met Telefon pa Hubentud signaleren. Behalve de trend van sugar daddy's is er onder de jeugd veel meer aan de hand. Zo circuleren er op sommige scholen inmiddels 'prijslijsten': een overzicht van de verschillende seksuele handelingen waar meisjes in de pauze tegen verschillende prijzen toe bereid zijn. We zijn de enige organisatie die overkoepelend werkoverleg voert, het werkveld informeert en trends signaleert. Dus ook al zouden we ons het liefst op willen heffen omdat we het allemaal zo druk hebben, we blijven toch bestaan, om aan preventie en bewustwordingscampagnes te werken."

Jongeren kunnen met hun vragen of ervaringen terecht bij Telefon pa Hubentud, via telefoonnummer 131, elke middag van twee tot zes uur. Volwassenen kunnen met vragen terecht bij de Fundacion Respetami, telefoonnummer 582-4433.

In Japan onderzocht actrice Kaori Hamamoto het fenomeen sugar daddy en baseerde daarop haar one-woman opvoering 'Call Me Komachi'.

Silvia Jongeling, Jeanine Tromp en Madeline Doulabi.